Hallituksen esitys 263/2020 vp yksityistielain 58 §:n ja liikennepalvelulain muuttamisesta sekä luotsauslain väliaikaisesta muuttamisesta

Liikenne- ja viestintävaliokunta 9.2.2021

Hallitusneuvos Rita Linna, liikenneneuvos Mervi Karhula ja ylitarkastaja Katja Peltola

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

Muutosehdotusten tausta

- Yksityisteiden tiekokouksiin etäosallistumisen lisäämistä ovat pitäneet tärkeänä toimialan yritykset, järjestöt ja järjestöt sekä kansalaiset. Etäyhteyksien käyttämisen tärkeys on noussut esiin covid-19-epidemian aikana.
- Yksityistielain muutos toteuttaa pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman tavoitetta edistää liikenteen ja logistiikan digitalisoitumista.
- Liikenteen palveluista annetun lain muutosehdotus liittyy laissa nimetyn Traffic Management Finland Oy:n nimenmuutokseen. Yhtiö vaihtoi toiminimensä Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy:ksi.
- Luotsauslain muutoksen taustalla on covid-19-epidemian aiheuttamat poikkeukselliset tilanteet, kuten liikkumista ja kokoontumista koskevat rajoitukset.
- Tavoitteena on turvata meriliikenteen katkeamattomuus edistämällä luotsauksen henkilölupien riittävää määrää.

Yksityistielaki (560/2018) 58 §

- Yksityistielain muutoksella mahdollistettaisiin tiekunnan kokoukseen osallistuminen postin tai tietoliikenneyhteyden taikka muun teknisen apuvälineen avulla sen estämättä, mitä yksityistielaissa tai tiekunnan säännöissä säädetään.
- Etäosallistuminen olisi perinteistä kokousosallistumista täydentävä mahdollisuus, jonka tiekunnan toimitsijamies tai hoitokunta voisi sallia.
- Lakimuutos lisäisi tieosakkaiden mahdollisuutta osallistua tiekunnan kokouksiin ja päätöksentekoon. Covid-19-epidemian aikana tiekunnan kokousten järjestämisessä on ollut haasteita.
- Tiekuntien päätöksenteko yksityisteiden korjauksista ja rahoitushakemuksista jatkuisi ja avustusten myöntämisessä ei tulisi taukoja.

Yksityistielaki (560/2018) 58 §

- Tiekunnat pitävät kokouksia vuosittain. Tiekunnan päätöksellä kokoukset voidaan pitää harvemmin, kuitenkin vähintään joka neljäs vuosi. Kokouksen kutsuu koolle toimitsijamies tai hoitokunta. Kutsuaika on vähintään 14 pv ja enintään 2 kuukautta ennen kokousta.
- Tiekunnan toimitsijamies tai hoitokunta päättäisi, että tiekunnan kokoukseen voisi osallistua etänä.
- Tiekunnan kokouksen kokouskutsussa olisi ilmoitettava etänä osallistumisen mahdollisuudesta ja annettava riittävät käytännön ohjeet sähköisen osallistumisen menettelyille.
- Kokouskutsu olisi lähetettävä riittävän ajoissa, jotta osakkaat voisivat ilmoittaa osallistumisestaan etänä.
- Lakimuutosta sovellettaisiin sellaiseen kokoukseen, johon kutsu on toimitettu tämän lain mukaisena ja joka pidetään tämän lain voimassa ollessa.

Laki liikenteen palveluista (320/2017) 154, 179 ja 179 a §

- Liikenteen palveluista annettua lakia koskeva muutos on luonteeltaan tekninen.
- Traffic Management Finland Oy:n toiminimen muutoksen myötä 154, 179 §:ää ja väliaikaista 179 a §:ää on tarve muuttaa päivittämällä yhtiön toiminimi *Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy*:ksi.
- Vuoden 2021 alusta voimaan tulleella aikaisemmalla lakimuutoksella (1256/2020, HE 202/2020 vp) mahdollistettiin Liikenne- ja viestintäviraston vastuulla olevan liikkumisen tietopalvelun hankkiminen yhtiöltä. Muutoksella edistettiin liikenteen ja logistiikan digitalisoitumista.

Luotsauslaki (940/2003) 21 b §

- Väliaikainen uusi 21 b § koskee luotsin ohjauskirjojen, linjaluotsinkirjojen ja erivapauksien voimassaoloajan pidentämistä
  - Jos voimassaoloaika päättyy 30.6.2021 mennessä
  - 6 kk pidennys alkuperäisestä viimeisestä voimassaolopäivästä
  - Pidennykset olisivat voimassa enintään 31.12.2021 sakka
  - Pidennykset tehtäisiin hakemuksesta Liikenne- ja viestintäviraston tapauskohtaisen harkinnan perusteella
- Lisäksi 21 b § mahdollistaisi koeluotsauksen siirtyminen myöhempään ajankohtaan
  - Edellytyksenä, että luotsauslaissa ja Liikenne- ja viestintäviraston määräyksessä linjaluotsinkirjan ja luotsin ohjauskirjan saamiselle asetetut muut vaatimukset täyttyvät
  - Ilman koeluotsausta myönnetty ohjauskirja tai linjaluotsinkirja olisi voimassa 6 kuukautta ja enintään 31.12.2021 saakka

Luotsauslaki (940/2003) 21 b §

- Tavoitteena on luotsien riittävyyden ja meriliikenteen jatkuvuuden turvaaminen
  - Vaikutusta myös laajemmin yhteiskuntaan
- Poikkeukset eivät olisi automaattisia, vaan ne myönnettäisiin Liikenne- ja viestintäviraston tapauskohtaisen harkinnan perusteella
  - Huomiota kiinnitettäisiin poikkeamisen välttämättömyyteen covid-19-epidemian aikana sekä merenkulun turvallisuuteen (terveys, ympäristö, omaisuus)
  - Poikkeukset vastaisivat osittain 1.6.2020 voimaantullutta väliaikaista muutosta, mutta nyt edellytettäisiin tapauskohtaista harkintaa

Yksityistielain muutoksen arvioidut vaikutukset

- Yhteiskunnalliset vaikutukset
  - Yksityisteiden kunnossapidon jatkuminen varmistuu, sillä tiekunnan kokouksissa päätetään yksityisteiden rahoituksesta ja korjauksista.
  - Etäosallistuminen lisää osakkaiden kiinnostusta tiekuntien toimintaan ja kokouksiin osallistumista.
- Vaikutukset viranomaisten toimintaan
  - ELY-keskusten, kuntien ja metsäkeskusten avustushakemusten käsittely ilman viivytyksiä.
  - Tiekunnan osakkaina olevat oikeushenkilöt (esim. metsähallitus ja kunnat) voivat joustavamman osallistua tiekunnan kokouksiin.
- Vaikutukset liikenneturvallisuuteen
  - Yksityisteiden kunnossapito varmistuu ja liikenneturvallisuusriskit eivät lisäänny.
- Vaikutukset yrityksiin
  - Elinkeinoelämän kuljetusten toimivuus varmistuu erityisesti metsä- ja maataloudessa.
  - Yksityisteiden korjaushankkeet etenevät ja edistävät työllisyyttä.

Liikennepalvelulain muutoksen arvioidut vaikutukset

- Lakimuutosehdotukset ovat yksinomaan teknisiä
- Lakimuutos selkeyttäisi lain soveltamista ja lisäisi oikeusvarmuutta
- Ehdotettuihin muutoksiin ei liity taloudellisia tai muita vaikutuksia

Luotsauslain muutoksen arvioidut vaikutukset

- Yhteiskunnalliset vaikutukset
  - Rahti- ja tavaraliikenteen sekä merenkulun muun toiminnan jatkuvuus on yhteiskunnan ja elinkeinoelämän toiminnalle ensiarvoisen tärkeää. Myös Suomen huoltovarmuus edellyttää meritse kulkevan tavaraliikenteen jatkuvuuden turvaamista.
  - Suomen tuonnista ja viennistä arviolta noin 80–90 prosenttia kulkee laivoilla. Suomen kauppamerenkulun pääväylät ovat luotsattaviksi väyliksi määriteltyjä.
- Vaikutukset yrityksiin ja työntekijöihin
  - Ehdotus edistäisi luotsien, linjaluotsinkirjan haltijoiden ja erivapauksien haltijoiden työllisyyttä epidemiatilanteessa, jossa näiden henkilölupien uusiminen normaalein menettelyin on vaikeutunut.
  - Ehdotetulla muutoksella pienennetään riskiä covid-19-epidemian aiheuttamiin meriliikenteen katkoksiin ja taloudellisiin tappioihin myös luotsausta tarvitsevien yritysten ja niiden työntekijöiden kannalta.

Luotsauslain muutoksen arvioidut vaikutukset

- Vaikutukset merenkulun turvallisuuteen
  - Ehdotettu muutos ei vaikuttaisi merkittävästi merenkulun turvallisuuteen, koska poikkeamismahdollisuus koskisi suurimmalta osin voimassaolevien luotsauksen henkilölupien voimassaoloajan pidentämistä.
  - Siltä osin, kun ehdotetaan koeluotsausta koskevia joustoja uusia luotsin ohjaus- ja linjaluotsinkirjoja myönnettäessä, arvioidaan merenkulun turvallisuusvaikutusten olevan vähäisiä, koska kyseessä on poikkeaminen ainoastaan yhdestä edellytyksestä, ja hakijan tulee edelleen täyttää muut luotsauslain vaatimukset.
  - Poikkeamismahdollisuudet olisivat ajallisesti rajattuja ja edellyttäisivät viranomaisen tapauskohtaista harkintaa.
- Vaikutukset terveysturvallisuuteen
  - Ehdotetut muutokset mahdollistaisivat lähikontaktien vähentämisen aluksilla ja koulutustilanteissa, mikä pienentää riskiä covid-19-tartuntataudin leviämiselle.

Lausuntopalaute

- Lausuntoja saatiin yhteensä 31
- Yksityistielain muutos
  - Kaikki lausunnonantajat kannattivat yksityistielakiehdotuksen muutosta ja lausunnoissa korostettiin, että etäosallistumista tulisi pitää täydentävänä mahdollisuutena kokoukseen osallistumiselle. Lakiehdotuksen muutosta pysyvänä pidettiin tarpeellisena.
- Luotsauslain väliaikainen muutos
  - Luotsauslain muutosta koskevissa lausunnoissa kannatettiin esitysluonnoksen mukaista väliaikaista muutosehdotusta. Muutosehdotuksen nähtiin osaltaan turvaavan merenkulun jatkuvuutta ja olevan siten covid-19-epidemian aikana perusteltu.
- Hallituksen esitykseen lisättiin lausuntokierroksen jälkeen nimenmuutoksesta johtuva yksinomaan teknisluonteinen liikenteen palveluista annetun lain muutosehdotus.

Tiedot hankkeen etenemisestä hankeikkunassa

Säädösvalmisteluhanke:
https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=LVM063:00/2020

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ